

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Feljelölés szerkesztő:
Dr. Nagy Béni.
ügyvéd.

Nyitóléri cím: ek soronkint 30 fillért küldhetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottnak.

Ipar és kereskedelem.

I. cikk.

Elismereim, hogy más a magyar ember természete és más az angolé, vagy németé. Elismerem, hogy Magyarország nem tarthatja fel magát azokkal az intézményekkel, azokkal a szokásokkal, mint a melyekben és a melyekkel él az angol, vagy a német, vagy az olasz.

Mind ebből azonban én nem következtethetem azt, hogy nekünk magyaroknak ne volna célunk és ne volna vágyunk olyan forma életmódot kezdeni, folytatni mint folytat az angol és minden valamine való másféle nemzet. A mi sajátosságos viszonyaink nem engedik meg, hogy olyan gyárország legyünk mint nyugati Európa két hatalmassága. Nekünk más a kultúrunk, más a természetünk, más az éghajlatunk, más a célunk. A magyar ember szereti az uri foglalkozást, mely nem jár sok piszkolódással, sok mosakodással. Hiába, nagy urnak születünk és nem iparosnak. Jobban szeretjük a szabad levegőt, mint a gyár kémény füstjét. Jobban szeretjük a

pac-sirta dalt, mint a gép zakatolást. Jobban szeretjük az illatos szénás székér tetején ülni, mint a bánya mélyén félhomályos helyen tolvajlámpa fénye mellett az aranyat keresgélni.

Pedig az aranyat mi is szeretjük — elkölnöti. Mindennek dacára napról napra kezdjük belátni, hogy a mi uri természetünknek nagyon sokféle hátránya van. Manapság már odajutottunk, hogy urak ugyan vagyunk és szeretünk lenni — de uincet meg hozzá az a prózai valami, mit közönséges nyelven pénzezek hívnak.

Ilyen formán a mi uraságunk csak czimzetes uraság. Az igazi ur azonban az, kit az addig ha nem is szolgálnak, de legalább is velünk nem egyenrangúnak tartottunk. Ma napság az az ur, a kinek pénze van, még pedig sok. Ez a sok pénz pedig azoknál van a kik szeretnek is, tudnak is dolgozni úgy, hogy a munkájuk gazdagon jövedelmezzen. Ma napság a tőke ott képződik a hol kevés befektetéssel de annál nagyobb ügyességgel és szorgalommal dolgoznak. Azért gazdag és hatalmas

Anglia, Németország, mert kitünő iparosai, szolid képződői vannak. Azért gazdag és hatalmas nyugati Európa, mert ott nem szögyen az ipari munka, hanem épen ellenkezőleg ez képezi a főfoglalkozást. Azok a drága iparczikkek melyeket mi itthon drága pénzen vásárolunk, mind ott készülnek. A legtöbb esetben mi nem is a vásárolt holmi anyagát kell, hogy megfizessük, hanem a munkát és ügyességet a melylyel a különben sokszor értéktelen nyersanyagot átalakítják. Mi pedig azért a különben értéktelen anyagért oda kell adjuk koszos verejtékünkkel szerzett fillérünket.

Sok magyar kereskedésben megfordultam s mindenütt egy találtam, hogy a legtöbb kereskedelmi cikk idegen gyártmány. Gyula, szeg, kasza, kapa, csákány, fejsze, okevas, seprű, ostoronyól, kocsikenőcs, papiros, cipő, kása, liszt, kávé, gyala, fűrés, gyolos, posztó, üveg stb. stb. a legtöbb mind vagy angol, vagy német, vagy cseh, vagy osztrák iparczikk. Hát nálunk nem lehetne ezeket előállítani? Az a sok gyermek já-

„CSIKSZEREDA” TARTALAJA.

A szalon-moly.

Írta: *Electrique.*
Végső.

Ezek után pedig mindenki görbe szemmel néz az ártatlan főhadnagyr. Agnes persze nem nyújthatja kezét egy olyan embernek, a kit mindenütt rosszul fogadnak. Azonczél Agnes esküdt ellensége lesz előbbi kebelbarátjójának, a ki mindennek az oka és a moly tovább folytatja munkáját.

Kövessük emborunket J.-ék estélyére. Ép alkalmas pillanathoz érkezünk. A nagy szalon ajtaja kinyílik s belép a szezon legünnepeltőbb szépsége, a rennek Beatrix gárdalánja kíséretében. Azok közé a leányok közé tartozik, a kiket az angol „professionál beauty”-knak vagyis hivatalos szépségnek nevez. Ezeknek egész életükön át semmi más feladatuk nincs, mint szépen öltözni, szépen mosolyogni és mindenütt megjeleneni. Semmi más nem kívánatuk meg-tőlük, minthogy csillogjanak, ragyogjanak mindenütt emelők a fényt. Azért azonban nagyon csatlódik a naiv olvasó ha azt hiszi, hogy a szépségek közkedveltek egyének.

Alapjában véve a mi természet szépség dolgában rajuk pazarol ugyanazt meg-vontat több más oldalról. Mindent csak irigységgel, mi magunkkal kell találkoznia s alig akad egy pár ember, kiket észre szeretet fűző hozzájuk. Csoda-e ha elfárad a kedély és ideg lesz a modor ha örökké csak rossz akarattal kell szembe szállniok? A mamák kivogtatják a جورچاكا, mert emelők a fényt, a leányok körülvessék, hogy felesleges gavalderjainkon élcsajdjenek. Kezain sajátjuknak csak hódításukat tarthatják. Csoda-e ha erre fektetik a fősulyt s felületesekké, kaczerokká válnak?

Beatrix ebben a tekintetben kivétel. Nem felületes, nem kaczer s megesak nem is nagyon mulatni vágyó. Ha ennek dacára sokat mulat az esak oman van, mert otthon úgy akarják. Otthon ugyanis négy fiatal nővér van, a kik a gyillil rövid ruha viselésére vannak kárhoztatva. Az idősebb nővéreknek helyett kell eszínálni, mert nőnek a fiatalabbnak. Parthiet kell eszínálni, mert otthonról nem számithat semmire. Minthogy pedig otthon a pusztán inkább lehetne mamuth eson-tokat találni, mint völegonyt, mi marad egyéb hátra mint Pestre hozni a leányt és mutatni, a merre és a hol esak kell.

Szegény Beatrixnak igazán meg kell bünn-

ölnönie — szépséget. A természet világos elmével akarta meg, a mely megért minden benne ezáltal. Azonkívül erőkenyességgel, hogy keszzeresen fájjon minden tüszüme.

Szalon-moly már rég kiszemelte újabb áldozatának. Megalantni végkép, elkészönti ezt az eszményi szépséget leányt, megutáltatni vele a társaságot, a melyben addig él. Szó a mi szó, érdekes munka lesz.

Beatrix ma különösen ideges, mintha várná valahit és mintha félne is egyszerű-mind tele, mintha előzete volna.

Beatrix összerendez, valaki élesen jó esztét kíván neki, és szembe találja magát a szalonmollyal.

Éngödjé meg, hogy néhány percze igénybe vegyem türelmét, — kezdi a legdrábe-szebb-módban ami emberünk. — Egy prób-léman van, a melyet ő nagysága tud csak megfejteni.

Nem is képzeli mily rossz talány fejtő vagyja, — szól Beatrix, s már elő e lekéből unja a kilátásba helyezett társalgást.

Nem is képzélhető valakiről, a ki ennyi esprilvet rendelkezik. Merem állítani, hogy ahhoz fordulok a ki egyedül illetékes a problémán megfejtéséhez. A uszokban azt a kérdést tettem fel magamban, hogy mikor szátnék meg a leányok hódítókat lonni? Erre

ték, szor, melyekért annyi pénz megy ki éventikn külföldre, nem készülnhetne itt? De igen is készülnhetne, csak a munkát nem kell szégyenelni. A magyar ember eddig természetét meg kell változtatni. Iparunk nincs: teremtetni kell. Kereskedelmünk idegen kézben van: ki kell onnan ragadni!

Az E. K. E. választmányának jelentése.

Előterjesztette Radnóti Dezso főtitkár az 10. sz. aug. 30-án Brassóban tartott közgyűlésen.

(Folytatás.)

Alsófehérvármegyében külön osztályunk veszi az egyesület ügyeit, Varró László dr. polgármester elnöklöte alatt. E vármegyében a vármegyével együttesen két menedékházat építettünk a Páris hely alatt és Ponoron. Ugyancsak e vármegyében menedékházunk van még a Dutonánál, melyet egyesületünk részére az erdőkincstár épített és melyért évi 140 korona béradszámgyt fizetünk. Ennek a múlt évi közgyűlés határozata értelmében elengedték kérelmezőt a földmivelségi miniszter úrtól. Ördümel jentjük, hogy a miniszter ur e kérdéslüket teljesítette és csak 40 kor. évi összeg fizetését köthette ki a házat érző ördövi részére. Az erre vonatkozó pótszerződést ilyen értelemben az erdőkincstárral megkötöttük.

A legközelebbi teendők sorála fölvetik a Tóvis mellett levő Csákyk községtől kiinduló nagy körut létesítését. Ez a körut a Csákyai Sziklafüredet, a Csákyakó csutát, a rem-tői sziklaszorosot a sziklakaput, valamint a Mátyás korabeli Momezter nevlőleki templomot fűzős közorúba Tinkéttel arra, hogy e körut által több község van érdekelve, kéremlünkre alsófehérvármegyei osztályunk értekezett a vármegyei alispánnal, a ki megijért, hogy az utközítésben a vármegye és az érdekelte községek támogatni fognak.

Beaterceze Naszódvármegyében ÓRadnán van szervezett osztályunk Hunyady János dr. elnöklöte alatt. E vármegyében a mi alkotásunk a radnaborberekí fűrdő, melyet teljesen kiépítve és berendezve sikerült a múlt évben a kincstárnak visszaadnunk. A fűrdő valóságos turisztási központ, a honnan az Ünkő és Korongyos könnyen meg-

közölhetők. Előkészítésben áll az Ünkőn egy menedékház felépítése és a radnai havasokban mindonhol utjelző táblák felállítás.

Csikvármegyében képviselősgölünköt Csató János tanár veszi. E vármegyében a közgazdasági és közművelődési viszonyok nagyon elhanyagoltak lévén, elsősorban arra fektettünk sulyt, hogy ilyen jellegű népies szervezetek alakuljanak, melyek egyben az illető vidék idegen forgalmi érdekeit is támogatják. Erőmmel jelentjük, hogy a múlt évben Gyergyóditróban, Gyergyószentmiklóson a Csikszereáda városában E. K. E. nópörök alakultak, melynek egy része a Muzeamok és könyvtárak országos tanácsa ajándékából nagyobb értékű könyvtárt is kezel. E vármegyében munkát alatt áll a Szentenna-tó mellett építendő menedékház.

Fogaras vármegyére nézve ajánlattal jelentem, hogy ottani osztályunk egy félrészt következtében feloszlott. A központi választmány ugyanis az osztálynak egy menedékház építése iránt való kérelmét — szakértői vélemények alapján — nem teljesítette és ez adott okot az osztály körében az elkedvetlenedésre. Reméljük, azonban, hogy félrészték kölcsönös kimagyarázása után a hazafias fogarasi közönség ismét zászlónk alá sorakozik. Felhatalmazást kértünk, hogy az osztály újjászervezésére Bauszern Guidó főispán urat felkérhessük.

Háromszékvármegyében egyik legelőtekeesebbi osztályunk tevékenykedett lelkesen és odaadóan. Az utóbbi időben ez a tevékenység lazult és most Polcs József főispán tiszteleti tagunk és osztályelnökünk elhunytával az osztály vezér nélkül maradt. Bizunk abban, hogy a legközelebbi közgyűlés megújítja azt a férfit, a kit az osztály élére állíthat, hogy általa új életet kezdjen.

Hunyadvármegyében Jósika Lajos báró az osztály elnöke. A lefolyt évben e vármegyéről Téglás Gábor tudósunk tollalól külön utikalauzt adtunk ki mely a turisztási szempontok mellett kiterjeszkedett e vármegye magyarságának sokak által kétségbevonat ősiességére. E megyében legközelebbi teendők köz vettük a Betyeátnak feltárását Czarán Gyula tiszteleti tagunknak birjuk igéretét, hogy a jövő évben a e helységnek eszenteli munkásságát. Ugyan e vármegyében Vajdahunyadon Sztróin Román kir. bányatanácsos vezetésével ügyvivőség, Petroszénben Buda Károly főszolgabíró vezetésével külön osztály működik.

Mindkettő külfötte a diákuristák irányítása és elhelyezése körül szerzett kiváló érdemeket.

Kiaktüklővármegyében tekintettel, hogy a vármegye turisztásiágilag nem érdekes, nincs osztályunk.

Kolozsvármegyében Hungy Oktáv központi alelnökünk veszi az osztályt. Magában a vármegyében menedékházunk van a székelői vízesezőnél, mely helynek feltárása teljesen egyesületünk érdeme. Ujabbán e helyet jelzéstáblákkal láttuk el és terveben van véve részvény-társasági szervezettel, egy üdülő telep létesítése. A vízesezőket évente 2000—3000 turista látogatja, a mi megevezőt teszi, hogy az odavezető út javítását a jövő évi munkaprogramunkba felvegyük. A Dobrin tetőn szintén menedékház áll a turisták rendelkezésére, melyet Andrássy Tivadar gróf építtetett egyesületünknek. Kolozsvár városát a székhelyünk, kötelességünknek tartottuk, hogy e város turisztási és idegenforgalmi érdekeit is munkáljuk. A megelőző években a Szent János kut kőnyékét rendeztük, utat készítettünk az Erzsébet ástaut folytatásaként, jelzésekkel és jelzéstáblákkal láttuk el a városi kirándulóhelyekre vezető utakat, a végül a Kányafőn, a mely a városnak legközelebbi kirándulóhelye, üdülőhelyet létesítettünk. A tető alatt lévő területet megvásároltuk és a földmivelségi m. kir. miniszter úrtól kapott 80.000 fenyőcsemétével betöltöttük. A tetőn magán egy nagy vödőmint építettünk és a területet utakkal láttuk el. Ez időszert es a hely a városnak leglátogatottabb kiránduló pontja. A városról utmutatót adtunk ki, mely most jelent meg harmadik és olcsó kiadásban. Réseztettünk a város, által alakított idegen forgalmi bizottságban és minden lehető elkövetünk, hogy az idegen forgalmat Erdély vidékeire Kolozsvár városán keresztül bolonytunk le.

Marostordavármegyében osztályalakítási törekvésünk szünetelnek. Meg kell várnunk a székelőkongresszus rendezése körül felmerült nézeteltérések kellemetlen utóhatásainak megszűntét, hogy e vármegyében is nagyobb erővel fellépünk. Mind a mellett előkészítettük két menedékház építését, egyet a Mezőhavason, másikat a Fencsal tetőn. Egyébként Sándor János főispán ur szives volt meg ígérni, hogy mihelyt a viszonyok kedvezők lesznek, készséggel támogatni fog az osztály szervezésében.

pedig ki felelhetne inkább, mint a ki a legnagyobb rekordot érte el ezen a téren. Mi a véleménye problémánról Beatrix nagysád? —

Beatrixnek az a véleménye, hogy az a problema nem egyéb mint egy szemtelen személyes vágás ő ellene. Imo azt a kérdést állítják eléje, hogy mennyire becsüli magát? Mit gondol meddig viszi meg? Nagy talán éppen azt akarják szemébe mondani, hogy már lejártá magát? A szemtelen arc a mely feleletet várja szinte megöröszti gyanyájában.

—Kit érdekelne ez a banális kérdés? — Kérdő elég udvariatlanul.

— Igen sokakat! Többek között néhány barátom és én beszélünk a minapiban a társaságról és e ahogy som tudunk egyezse get jütni, minthogy a férfiak rendszerint különböző véleményen vannak mindenütt, a hol nőkről van szó. Elhatároztuk tehát, hogy a legfőbb itélőszék elő hozzuk ügyünket.

A fogadásban az lesz nyertes a kinek állításával leginkább meg egyezik az itélet. —

Ah! tehát szebbnél szebben haladunk! Ez a derék ember egyszerűen tudtára adja, hogy már fogadásokat kártnak felelte mint a turfon a versenyfőző. Várják, lesik, hogy meddig bírja még, és mikor ütnek le a csillaga.

Beatrix lángvörös lesz és a kezében kettő török a kis fehér karlegyező.

—Hogy meddig hódítanak a leányok szól különböző éles hangon. Azt hiszem, addig a meddig akarunk. A mig még elég tapasztalatlanok és még elég érdemesnek tartják. —

—Óh! szembe száll a szép leány? gondolja a gentleman ember, minek kimételeskednünk tovább? Lehet vele nyitlabban is beszélni ugy látszik.

Ekkor a legbarátságosabb monollyal viszonzozza.

—Ugy hát mindanyian elvesztettük a fogadást, a többség ugyanis azt tartotta, hogy a szép leányok is csak addig hódítanak, a mig el nom fogy a pénzük és a papa hitete.

A gavallér azzal kijátszotta az utolsó kártyát is. Most mint a színész nem akarva játékanak hatását elrontani jelenlétével felemelt fölvet távozik, és lelke mélyen meg van elégedve magával, hogye! a mit feltett magában keresztüll is vitte, sikerült a jelt.

Ha most akadna egy ember a társaságban, a ki karon ragadná és megkérdezné tőle, mi jögon sértéget egy leányt, a ki neki soha sem vészt?

A világ legártatlanabb arcával állítaná, hogy ő neki semmi szándéka sem volt senkit sérteni; tehát ő arról a minden szavát

másépp értelmezik, mint a hogy ő gondolja? Mondott ő valamit, a mit az illető hölgy magára vehetett volna? Az egész idő alatt a legkifogástalanabb modorban beszélgettek vele. Igen, de szabad lett volna-e akkor is folytatni a beszélést, mikor látja, hogy a szégyen leány sértve érzi magát?

Lári, fári ismerjük az ilyen ingerültséget. Szép leányok szeretik a hatásos szavakat, mert tudják, hogy jól áll nekik ha nagyokat mondanak. Ki no tudná ezt? Egy szóval a szalonmollyal nem lehet fogvverezni. Ó róla leccsuzik az aczél, nem fog rajta a vágás, még csak a híres Achilles sarka sincs.

A szalonmoly igazán meg lehet elégedve azzal, a mit elért, fényesebben sikerült a munka mint a hogy remélte. Igaz ugyan, hogy Beatrix nem panaszol főfájást és nem siet haza, hogy magát kisírja. Nagyon is bírálja, hogy ellenfelei szemé látára tegye le a fogvort.

A kik hátróvendve lesik, arczán a szégyen és a meg alázás nyomát, a kik kíváncsian fűrkészik szép arczának kifejezését, nem fognak ott egyebet találni, mint szokatlauul hideg márvány egykedvűséget. Beatrix tartozik azzal önmagának, hogy ne mutassa, mit éres.

Nagyküküllővármegyében Benedek Mihály igazgató osztályunk élénke. A fohéregyházi csatlóter u. a segesvári Patófi szobor minden magyar turistára néve záródokoló hely és eszt az osztály működésére a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítanunk.

Szebenvármegye a kelle Kárpát-egyetevőkénységének székhelye. A magyar társadalom még nem szervezkedett, hogy a magyar turisztáság részére meghódítsa a vármegyét.

Szilágyvármegyében a Messes hely tenékk megokoltá egy osztály alakítását. Szolnokdombokavármegyére néve épen legutóbb tartott választmányi gyűlésünk mondta ki egy osztály alakítását, melynek előmunkálatai most folynak.

Torda-aranyosvármegye egyike legeszebb vármegyéknek. A világhírt tordai-basádékkot járhatóvá tettük és bejártuk elő menekdóknóhó építetünk Most van munkában a híres szekerorizai jégbarlang feltárása, mely egyike a legeszebb természeti ritkaságoknak.

Udvartelyvármegyének már régebb kiadtuk turista katalazát, melynek átoldozása és újból való kiadása ismét szüksegséi vált.

Az erdélyi vármegyék sorában legutójjára hagytuk Brassóvármegyét, melynek székvárosában tartjuk mai közgyűléstünket. Az a szives vendéguzeret és barátságos fogadtatás, melyben a város által és a városban működő osztályunk részéről találkoztunk, mutatja, hogy itt erbe tarthatni élet lüktek. Ezt a lükteit erőit, ezt a hazasim érdekfóddést és munkáságot a közgyűlésnek iránt bizonyára az a férfú éleseti és tartja óben, a ki az osztály élén áll. Zsukaris János dr. osztály elnökünk esztudatos és tapasztalatos vezetése nek tulajdoníthatjuk, hogy e határozódi városban, hol egy másik testvéregyestület is igen buzgó és lelkesen működik, feltűnik eredményeket ér el. A Czenk ormátódi felsők intő Arpadémlékkóttól fogészen a kiakirálykódi és csukási tetőkig mindenhol megtaláljuk az osztály tevőkénységének nyomait.

Menekékházak, utak, utjelzések mutatják, hogy a magyar turisztáság érd-földesze karöltve balad szász testvéreink munkáságával. A jövőbeli teendőnknek köz tervei várják a kivitelit, Új menedékk házak a Cenkáson és Nagykirálykódi, új utak minden irányban bizonyára csak fokozni fogják ennek a szép vármegyének idegenforgalmát, annak a vármegyének, melynek élén ott lát-

Beatrix sorsa el van döntve. Ez az utolsó élos becselteni irágás, ez volt az ő kegyelem dőfése, Elvette minden erejét a tovább küzdéshez. Kifáradt testben, lélekben és csak nyugalmat akar ukármi úron.

A mult hétén egy házassági ajánlatot kapott. Vissza utasította azon indoklással, hogy szerelem nélkül nem akar férjhez menni. Most minden megváltozott. Valószínű szomorú megnyugvást talál abban, hogy szüleinek nem lesz tovább terhóre, nem kell tovább robotolva multnia. Vissza vonulhat a világtól, mint a ki befejezte karrierjét.

Hogy aztán csokugyan negleli-e a lelki nyugodalmát, a békét a melyet keres, ki tudna rá felelni?

A földolog, hogy a szalonmly neglehet megával elégedve. Bepokd könnyeden tovább, mint a kinek rendjón van a szónéja és folytatja undok munkáját háborítatlanul. A ki pedig azt hiszi, hogy tuloztam vagy egyáltalán nem hisz a szalonmly létezésében az nézen szót a szalonban, a herceggi „drawingroom”-tól, az egyeztetési polgári fogadó szobáskáig meg fogja találni az eredetit, sajnos — mindenütt — látni fogja, mint puszdit, mint rombolja mindenütt azt, a mi a legdrágább, sorsa tiporja az aszony pozícióját, a férfi becsellettét, a leány szép álmauit!

Juk gróf László István főispánt, volt alelnökünket, a kinek lelkes támogatása biztató róánk néve, hogy hasznos és üdvös munkát végezzünk a vármegye Isentől pazarul megéldött hegyei között.

Es hogy végeztünk az erdélyi vármegyékkel, lépünk át a Királyhógon és a velük szomszédos Biharhegyeségon is vegyünk szemügyre egyesületünk tevőkénységét.

Az a törv, hogy az ország részünkbe jövő idegenség már Erdély kapujánál kibonlva lássa egyesületünk lobogóját és lássa tevőkénységünk eredményeit, fogadtatta el választmányunk által Csárán Gyula tiszteleti tagunk javajelvetit, melyek a Melegszék forrás vidékének, a Galbina nevű szikla csoportnak és a ponori Csetatyének turisztásági feltárására vonatkoztak. A nagy munka kézőn áll és Csárán Gyula örök érdemeket szerzett azszal, hogy a természet iránt való rajongásának bódolva, személyesen vezetette a munkálatokat. Ugyancsak az ő terve, hogy a régi szorost a Baltz völgyével együtt feltárjuk a választmányunk kézőszéggel mondta ki, hogy e tervnek a munkaprogramba való felvételét az igen tisztelet közgyűlésnek melegen ajánlja.

Itt emlékezzünk meg székesfővárosi osztályunkról, mely Dániel Gábor képviselői az alelnök vezetésével működik. Az osztályi tevőkény titkára Polány Zoltán dr. eltávozván a fővárosból, új titkár választása vált szüksegsé. Az osztály egyébként az egyesületnek csáljának érdekében és az erdélyi sürdök látogatottságának emelése végett székesfővárosban az ozzalmat indított a fővárosban.

A turisztáság után legfontosabb céljaink egyike, az idegenforgalomnak emelése. Szatizitákat óhajtottunk összeállítani, hogy egyesületünk megalakulása óta hány % -kal növekedett az idegenforgalom országgrészlünkben. Minthogy ezt a fontosozalmat a hatóságok nem kiserik mindenütt egyezelmelem összeállításek fogytátekos, de így is állíthatjuk, hogy a 10 év előtti idegenforgalomhoz viszonyítva a növekedés 60%.

Es ugy látózik ez a növekedés fokozatos: nemcsak az anyallamból, de a külföldről is mind nagyobb számmal keresik fel országgrészlünket. Egyesületünk választmányi igyekzetek külföldi öszeköttétéseket szervezni és a külföldi sajtót mindtől több ismertetéssel ellátni. Állandó öszeköttétést tartunk fenn Franciaországban Gerald Roulet-tal, Dániában Selmsacher Sándorral, Romániában Polány Zoltán dr.-ral. Angolországban Shrubsole kiváló geologussal és újabban Győr, Ilona-val, a ki tavalyelőtti angol kirándulásunk alkalmával lett egy kiváló angol tudósunk Ginever Arthurnek felesége és Angolországban egyesületi esztájnaink kiváló és lelkes támogatója. A külföldi tájékoztatását óhajjuk szolgáltatni az a folyóiratunk, mely a jövő ében fog megjelenni különböző idegen nyelveken.

A folyó ében küldöttük eszt díjtalanul a külföldi köv, vitárknak és a külföldi közélet nevesebb férfainak és erdélyi sürdökről kiadott németnyelvű kiadványunkat.

Hazánkól nagyobb csoportok jöttek Erdélybe Budapestről, Debrecenzéből, Szegedről, Miskolczról, Aradról, Szabadkáról stb. Egyeseknek és csoportoknak öszeszen 179 kirándulási programot állítottunk öszeszen 64 kiránduló csoportot vezettünk az országgrészlünk különböző vidékeire. A legnagyobb csoportunk a szegediek kirándulása volt 200 résztvevővel.

(Folyt. köv.)

Szemelvények „Az erdélyi törvényhozás irányezsméi Bethlen Gábor fejedelemsége alatt” cz. p. munkából.

Irta: É. Z.

(Folytatás)

Az 1614 szeptemberi országgyűlés az állalános fölkelést elrendelte, hogy Lippa vára, — mert ez a vár akkor Erdély észak feljöi kulcsának tekintett — megszállásékk.

Az erdélyi hadakat visszaverték ekkor a rendek, mivel a magyar királynak fondorlatától tartottak, egyhangulag elhatározták, hogy a töröknek átadják.

A magyar királyljal folytatott alkudozások eredményre csak 1615-ben juthattak, a nagyszombati békében. Erdély céllt ért, mert alkotmányának sarkkövei nemcsak a rideg közjögi törvényeiben nyert kifejezést, hanem diplomáciailag is elismertett.

A nagyszombati béke Erdély alkotmányának a magyar király által való elismertése: „Hogy az erdélyiek szabad vallás gyakorlatát a fejedelemségben biztosítja az által, hogy a kiüzött jezsuiták az országba vissza fogadtatnak, katolikusok templomai visszaadotnak. Az erdélyi rendek, a székelyek és a szászok kiváltsági megártatnak.” A nagyszombati béke egy titkos meggyezést is tartalmazott, a mely a császár és a fejedelem között kötöttett. Ez a meggyezés tulajdonképen a török ellen irányult, mint a császár az egységess pontjaiban el is árulta; különösen a töröknek ama politikáj ellen, a mely szerint a császár és a fejedelem között a békét szándékozott meghiusítani, hogy bármelyiknek a támadása ellen biztosítva legyen vagy az egyik, vagy a másik fel által.

Bethlen abbeli törekvését, hogy a mostaninál nincs alkalmasabb idő a török iga lerázására, Nyugat-Európa uralkodói nem értették meg s innen ered az, hogy nagyobb pénzáldozásokkal felszólására sem segítették.

A titkos egységess értelmében Erdély és része szabad fejedelem választási joga megártatik. Ö Felsége és utódai által mindaddig a míg Buda és Eger a töröktől vissza nem foglaltatnék. Erdély és részei vissza térnek a régi állapotba és királyi hivatalnokok által fognak igazgattatni: „De ha a török felbontja a békét, Ö Felsége keresztény segélyljal ellene áll, a török pedig Erdély szomszédóságában hadat szervez és ö utódai ö felsége felhívására kötelesek lesznek gygyvert fogni.

Ha a török Erdélyt támadja meg, Ö Felsége segíti. „A fejedelem elismeri Ö Felségét s utódait a kereszténysegély fejének Magyarország királyának, sejeinek s előjáróinak; Erdélyt a magyar korona elváhalatlan részének s a korona jogai ellen nem vét.”

Az erdélyi törvényhozás a titkos pontokról hallani sem akart, mert a rendek alkotmányuknak nem egy bizonyos időt át, hanem míg a magyar trónon német király ül mindig szüksegséget láttak. Különösen a török hatalom elleni titkos akcióktól féltek, ha egymányosan török veszedelmétől való félelem miatt, inkább szegény háza-

judnak mostani virágzásával megelégedtek.

A kolozsvári tanácskozásoknak azonban végtére is az lett az eredménye, hogy a titkos pontokat elfogadták a rendek, a miket a fejedelem biztosítására s a császárnak abbi biretőre, hogy Nagy-Bányát, a mely tirtokában van, ellen esetben nem fogja vissza szolgáltatni.

A nagyszombati békét a kolozsvári országgyűlésen 1615-ben a törvényhozás megerősítette s a császári biztosok kívánságára a gyűlésen a fejedelem és a rendek a keresztény hitre fogadták a béke megtartását.

Minden diplomáciai szerződésnek vagy békének, a melyet az erdélyi fejedelmek a külpolitikájukban kötöttek csak a törvényhozási biztosítottnak.

Bethlen későbbi uralkodásában diplomáciai terveit, céljait nem mindig, vagy nem a valóságának megfelelően közölte a törvényhozással, azonban a hadfőlelkes szükségét a kor állapota folytán könnyen indokolhatta. Innen van az, hogy a törvényhozás is belátta: Mért, hogy az szomszéd országokban sokféle hírek és indulatok viselkednek, ez okáért mi is a készen léteit így: „szükségesnek itéltük lenni“.

Bethlen diplomáciai tevékenysége alatt Erdélyben többször tartattak tábori vagy részleges ülések.

Daczára annak, hogy az erdélyi országgyűlés törvény szerint átadta a töröknek Lippa várát, Jenő várának átadását diplomáciai ügyességgel s különösen a béke ellenére és Mátyás magyar királlyal való esetleges háborúval Bethlen buzta halasztotta a török védur előtt. Bethlennek érett eszméje volt már a török halálomlót való menekülése, hogy a független fejedelemséggel bírasson a két császár között. Ezen eszméjének többé kevésbé sikerült a törvényhozási is megnyernie.

(Folyt. köv.)

Keszül a koldusbol

A nemzeti követelmények nagy harczi lármájában kevesen vették észre milyen közel jutottunk az önálló vámt terület tényleges életbe lépéséhez.

Igen tanulságos és nagyon feljegyzésre méltó dolog a melyek a brüsszeli czukorkonvenzióhoz hozzá fűződnek, melynek az volt az alap célja, hogy minden államnak czukortermelése a versenynek egymás ellen egyforma esélyekkel folytathassa. — Ehez a konvenzióhoz Magyarország mint önálló állam járult hozzá; nem a magva hanem Ausztria kedvéért, a hol a tultermelés végett a vámtérföldön való értékesítés szüksege már régen beállott.

A konvenzióhoz való hozzájárulás alkalmával Ausztriával szemben Magyarország kikötötte magának, hogy a magyar fogyasztási terület biztosításának a magyar czukor termelésnek, kontingentálás alapján.

De ezen kondigntálási törvényeinket a f. év júliusban tartott brüsszeli konferencia, mint a konvenzióba ütköző dolgot elvetette, a törvényeket tehát nálunk életbe léptetni nem lehetett.

Most már Magyarországnak mint önálló államnak, érdekeinek más uton való megvédelmezéséről kellett gondolkodni; a mit a

másként nem is lehetett elgondolni, mint a brüsszeli konvenzióban megállapított 6 frankos pótvámnak alkalmazásával, Ausztriával szemben.

Nagy lett a felfordulás Ausztriában és azbrnyll fenyogetés ért bennünket a hallatlan merénylet végett: hogy Ausztria érdekeivel szemben mi, nemzetközi szerződéssel biztosított jogunkat merészöljük követelni. Ez oly merészség, mely kemény megtorlást követel! Így bosszolt kedves ikor testvérléni, de kézzilődött is hozzá, a miro bekvetkezett volna rövidesen a törvényszabta köteleesség, hogy mi az önálló vámtérltet azonnal életbeléptethessük rendelőti uton.

De ennek már fole sem trófa, ez a gondolat idegessé tette az ikróket, és kínos vergődésükben nagy lett a futkosás, tárgyalás, alkudozás, mely hallomás szerint ismét a mi lefőesünkkel végződött, mert a 6 frankos pótvám helyett csupán az olvek megörzése kedvéért 3/2 frankban egyeztek ki a kormányok.

Ezzel az egyezséggel mi nem lehetünk megelégedve, mert nekünk a brüsszeli konvenzió 6 frankot biztosított és így a nemzetközi szerződés biztosításával szemben semmi okunk sem volt Ausztria kedvéért az abban megállapított jogunkat lealkudni és feladni iparunknak azt a védelmét a melyet nemzetközi szerződés biztosított.

Ha ilyen eszközök tirtokában is mindég mi leszünk az engedékenyek akkor készül a koldusbot a magyar czukoriparnak, a vele összekapcsolt mezőgazdának azzal pedig édesmindnyájunknak.

Id. Egan Lajos.

Heti krónika.

Csikszereda, 1903. szept. 12.

A mult szombaton részint hivatalból, részint kíváncsiságból elbaktaltam a „Nyomdász-estély“-re. A táncban csak mint néző találok valami csekély élvezetet s ezért a talpam viszkélese egyáltalán nem okoz nálam sem anyagi, sem családi zavarokat. Szét-néztem a teremben. Az acetylen lámpákkal világított és ügyesen diszített teremben alig látóztam az a néhány vendég, a ki eljött mulatni. Első gondolatom az volt, hogy a nyomdászok ezután építendő szanatoriumának ezutal vajmi kevés kilátása van egy cökli köre is. Böven elég lesz anyagi sikernek, ha nyomdászaink nem fizetnek reá ügybuzgalmokra.

Es vajjon miért volt ez a részvétlenség?! Tudja a jó Isten! Nálunk rendszerint minden jókarat vagy a részvétlenségbe szokott belefutadni, vagy a tulságos párfogástól elhizni. Közép mérték nem igen van. Lehel az oka az is, hogy alig van 4—5 nyomdászunk, mert volt olyan is, ki „nyomdatulajdonos“ czim alatt, e közös gyűjtőnév alul kivonta magát és nem vett részt a muláságon. Felfogás dolga, nincs több szavam hozzá.

Ellenben nem hagyhatom szó nélkül, hogy az iparos osztály, melynek annyi közös érdeke és közös célja van, miért nem pártolja egymást. Ha ók is egymás között mesterséges ellentéteket állítanak fel és összetartás helyett széthúznak — ugyan ki védelmezi meg elhanyagolt érdekeiket? Az ügyvezetést értelmiség? Önkéntelenül eszembe jut az a jogászokri becsületés

csizmadia (avagy czipész) mesterem minden hónapban vaszkövetkezességgel elküldötte nekem azt a bizonyos közismeretnek örvendő levelet: „ugy látszik uraságod becses figyelmét elkerülte ama körülmény...“ stb. Mikor pedig körülbelül 10-ik levelénél láttam, hogy nyugodt temperamentumomból semmi sem hoz ki és egyetlen levele sincs hatással reám, az utolsó levelének végére felelmetes nagy betűkkel, piros czeruzával duplán alahazvni, oda mázolta: „Pártoljuk a hazai ipart. de ne adósság csinálással!“

A nyomdász estélytől elteltintve e héten szerény körünkben nem sok feljegyzeni való akad. Miként az ezelőtti hetekben, ugy most is nappal forró időjárásunk van. Szántani, vetni lehetelenség. A föld kökeménységüvé száradt ki. Legnagyobb veszély ez idő szerint a sürün előforduló tüzesetekben van. Irgalmatlan szerezcséltenség következtetik be, ha most a gyakori gyulásokhoz egy kis szél is hozzájárul. És mi történhelük még városunkban, ha, mitől Isten örizzen — lüz talál valahol kiütni. A faépületek egymásra vannak halmozva, a túzóltóság nincs szervezve, sőt teljeaen megszűnvn, nincs is mit szervezni. A vízben pedig állandó hiány van. Nem gondolja a polgármester ur, a kapitány ur, hogy jó volna végtére valamit csinálni, valamint kezdeményezni. Egyszer tehetnének kivételt az ul a sokszor bevált és keserves utózzel járó közmondás alul: „a magyarnak mindig hátul jár az esze“. Az a logika, hogy sem tavaly, sem tavalyelőtt nem volt semmi baj, tehát az idén is minden valószínűség szerint nem következik ilyen be, kényelmesnek elég kényelmes, de nem megnyugtató. Azért adatik a közhatalom bizonyos része egyesek kezébe, hogy annak segélyével a kevésbé valószínűségeket ellen is jó leve szervezzenek biztosítékot a jámbor alattvalóknak, a kiknek fillérből épül fel minden közhatalóság ereje.

Donatió a Székelyföldön.

(Első közlemény kivonata).

Ki e czímet olvassa, első tekintetre kérdést intéz magához, vajjon jól olvastam-e el? Két ujjentét lát maga előtt: Székelyföldet, illetve a székely alkotmányt s ezzel szemben donatíót, vagyis a ius regiumnak egyik fő jelentkezését. Tehát ebből következik az, hogy jelen értekezés feladatát az képezi, hogy az ősi székely jogon és alkotmányon czorbat ütve, az fenekestől felforgatva, mikor és mikép jelent meg a ius regium a székelyek közt és mik voltak a jelenségei és mind befolyással volt az alkotmány és jogállapotr.

Minden nép, mely hazáját fegyverrel és vére hullatásával szerezte meg, mely minden rögöt hóai bátorsággával tett a magáévá, az elfoglalt földet ezen tény folytán tekinti a magának, s erre alapítja tulajdonát. A magyar nemzet, midőn a haza földét, mint a névtelen jegyző mondja, Atilla örököségkép elfoglalta, a föld tulajdonát nem a hét törzs által megválasztott vezér kegyességétől nyerte hanem azt világségo és vére díjának tekintette; s akkor midőn az állandó letelepedés, a földmivelés kezdetét vette s egyes törzsek,

vole a nemzetségek és családok állandó lakohelyet és birtokot foglaltak el, rögön megjelent a magyar birtoklás és formája: az ősfoglalási birtok, mely a birtokot az ősfoglalás címén, mint a honfoglaló nemzet tagjára illette meg, s mint lyonnek birtoka valószínű nemesi birtok volt. Ha a magyar földtulajdon és birtok megszületését ily képen szemléljük, önkéntlenül szemünkbe ötlik, hogy a magyar nemzet ősi felfogása szerint a földbirtok a honalkotás tényében a hadi vítétség, a köz iránt szerzett érdemek díjazása volt, a melytől mindenki a köztől nyert. Ebből kifolyóan tulajdonon csupán a nemzet tagjai bírhattak a azok kiket valamelyes érdemeik alapján a nemzet maga keletkező felvett. Így felfogva a nemzetet, alkották azt, a magyarok s a testvérül fogadott idegenek, kik a hazáért együtt harcoltak, együtt munkálkodtak s ezek voltak a régi magyar nemesség elődei. Tehát ez a szó: „Magyar nemes” a maga tisztaságában nem valamely mások hátrányára kiváltságot osztályt jelent, hanem jelenti azokat kiknek kötelessége volt a hazáért s annak a dicsőségeért, ha szilkség, életüket, vagyonukat áldozni, azt fenntartani. A honfennartás, a háború, a közélet a megélhetés anyagi eszközöket követelt mindenkor, s akkor is, midőn az egyes törzsek és nemzetségek s családok letelepedtek, birtokot szereztek, tették ezt azért, hogy megélhetésüket, fennállásukat biztosítsák s a nemzeti jövő alapjait lerakják. Minthogy az ősfoglalási birtokot az egyes családok hadi vítétség s hadi foglalás után szereztek meg, bánték következik, hogy az így megszerzett föld az illető nemzetségi tulajdonát képezte s a felett mint „hereditas prima occupationis” felett az illető család nemzetiség rendelkezett s ahhoz a közhatalomnak semmi joga nem volt, hacsak a teljes megszakadás be nem állott; s az ily birtokot az illető nemzetségtől a közhatalom még létlenség címén sem vehette el s ez esetben is az ily birtok a család birtokának maradt.

Az állandó letelepedés a királyi jog keletkezése után megtörténvén, számos lakatlan vidék maradt, hová Szent István és utódai meghívására számos letelepedett el, a kereszténység terjesztése következtében, az újonnan települőknek, apátaságoknak nagy területű földbirtokok adtak. Eme földbirtokok felett való tulajdonjog alapja a király kegye, a ius regium volt, a tény gyakorlása volt a donatíó vagyis az adományozás, az így származott földbirtok volt az adomány birtok, mely az ősfoglalási birtok mellett Magyarországon a királyság megalapításakor keletkezett. Ha Fejér Codex Diplomaticusát forgatjuk, látjuk, hogy a királyság megalapítása után az adományozások özöne keletkezett, úgy hogy egy pár évszázad eltelte után az ősfoglalási birtok már ritka, mint a fehér holló, minek oka egyfelől a régi családok kihalása, másfelől, hogy azok is a királyság keletkezése után újabb földbirtokot már donatíó után nyertek, főleg pedig az, hogy a tatárjárás után, midőn IV. Béla az országot újra alapította, már nehezen volt megállapítható, hogy mely birtok vala ősfoglalási; így Magyarországon a donatíó lett általános. Az adomány birtok is a nemzet tagjává, magyar nemessé tette azt, kinek adományozott. De ennek alapja már a királyi ténykedés volt, mely a magyar királyságnak mindjárt kezdetben való közjogi állásának fogva ezáltal a közt iránt szerzett érdemeket jutalmazott meg s éppúgy mint az ősfoglalási birtok alapot és módot kívánt adni a köz kötelességek teljesítésére. S a donatarius

birtok a mint a későbbi korokban, az utolsó Árpádok és Anjouk alatt kifejezték, forrását a magyar szent koronában bírta, az adományozottól leszármazottak kihalása, hitlenség, felségvétség, honarulás esetén visszazállott a szent koronára, mint minden jog forrására. Mindezekből nyilvánvaló, hogy arra, hogy egy család a birtokát elveszítse, a donatarius rendszerben elég volt egy megnötázás. Míg az ősfoglalási rendszerben a magyar nemzet kebelében csupán a megszakadás szolgálhatott alapul az áthárulásra. Míg az ősfoglalási birtokban a család minden férfi tagja örökösödött s minden leányg a negyedet megkapta, addig az adományrendszerben az örökösödésre az adománylevél tartalma, tehát a királyi elhatározás szolgált zainormértékül és az első adományozás oldalrokonaira csak akkor ment át, ha azt az adománylevél megemlítette. Már ebből nyilvánvaló az az óriás különbség, mely az ősfoglalási birtok és az adomány birtok közt volt, míg az első eredeti és szerzés, addig a másik a ius regium kifolyása volt. De mindkettő alapja és fenntartója lett nemzeti curiaknak, a melyeknek a redi alkotmány idejében a nemzet fennállása és virágzása nyugodott.

Ha ezek után a székely birtok keletkezését és jogi minőségét vizsgáljuk s figyelemre méltatjuk azt, hogy a székely birtok soha vissza nem háromlhatott a szent koronára, mert a megszakadás esetén a szomszédok örökölték, a hitlenség s más nagyobb bűnök esetén, mint Verbőczy hármas könyvének III. része, 5. czíme, 13. fejezete is feltünteti, a székely ember fejét vesztette ugyan, de vagyona, hereditása a családjára szállott át, örököségi jogát az ő székely törvények s nem egy adomány levélben foglalt rendelkezés szabályozták, ha emlénkünkbe idézzük azt is, hogy a leány füsítés, mely a magyar jogban az adományrendszerben királyi kegykép jelentkezett, a székely jogban mint ősi intézmény szerepel, s a székely az ő siculica hereditását fin nem léteben saját jogi tényével átszállíthatta leánygyermekére, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a székelyek azt a földet, melyen laktak, a mely a Székelyföldet alkotta, a melynek kerületében virágoztak a fenti különbségek: adományban senkivel sem kaphatták, hanem azt mint a magyarok az ősfoglalási birtokokat az első letelepedés alkalmával, a magyarokkal egyidejűleg vagy azelőtt önerjükön harci vítétséggel, vérükkel foglalták. I és tartották meg. Tehát a székely birtok, mint ősfoglalási birtok jelenik meg s mint a székelyek a személyi kapcsolatot törzsszervezetet, a dologság elvének kifejlődése az állandó letelepedés után is megőrizték, a hitlenség eszméi oda behatolni sokáig nem tudtak, az ő székely alkotmány a személyi és dologi elvek testvérülésének lehető legzserencsesebb alkotást tünteti fel; így a székely birtok is évszázakig megőrizte a maga ősfoglalási jellegét. Ha a birtok minőségével a középkori általános felfogásnak megfelelőleg a személyi állást szembe állítjuk, látjuk azt, hogy a törvényink, királyi oklevelek szerint minden székely nemes ember volt, a maga kis siculica hereditásában oly hatalmas ur, mint akármely magyarországi főnemes. Ezt a személyi állapotot nem a királyi kegy teremtetten, hanem a dolognak a maga természeti rendje és ez pedig az, hogy a székely birtokot ősfoglalási joggal bírta; s ez a kötségtelen bizonyítéka annak, hogy a székelyeket nem a királyok telepítették a földre, hanem azt saját erjükön szerzők meg. Általános tudott dolog az is, hogy

a székelyeknek 3 rendje volt; a két első rend egyéni tulajdonjoggal kisebb-nagyobb fokvók felett rendelkezett; első időkben a 3. rend is s ezenkívül a községnek is volt tulajdona s ezekből kerültek ki a nyílások, melyekből mindenki részesült s a későbbi időkben ezek a nyílások szolgálták a harmadik rend megélhetési forrásul; tehát volt a Székelyföldön oly földtulajdon, mely bár nem középső senkinek egyéni tulajdonát, még sem volt alávetve a ius regiumnak. A székely birtokjog és alkotmány a maga sérthetetlenegében fennállott 1582-ig, ez az időpont, a melyben a székely jog és alkotmányra végzetes segevárri végzések keletkeztek s ez az időpont az, a melytől kezdve megkezdődött a Székelyföldön a ius regium gyakorlása: a donatíó.

Dr. Endes Miklós.

Városi képviselő testületi gyűlés.

F. hó 12-én Dr. Ujfaluai Jenő polgármester elnöklete alatt tartotta meg városunk képviselő testülete azti rendes közgyűlést, a következő tárgysorozattal:

I. 1874—908. A polgármester féltévi jelentése.

II. 1873—908. Csikszereda város 1904-évi költségvetése kapcsolatban ezzel a költ. segítésre hiányának fedezésére szolgáló pótdadó lajstrom előterjesztése.

III. 1876—908. Az 1901. és 1902. évi közmunka, tenyés és állategészségügyi alapok számadásainak előterjesztése és kapcsolatban ezzel a felhajthatatlan követelések törlése iránti javaslat.

IV. 917—902. A helybeli állami elemi iskola gondnokának megkeresése az építendő városi óvoda uszójaira szükséges telkeknek a város által leendő átadás iránt.

V. 1019—903. A helybeli róm. kath. plebánus kérésre az egyházközség terbére előtűt 61 kor. 86 fillér birtokrendezési költségnyk a város mint pátronus általi leendő kifizetése iránt.

VI. 1019 903. Ugyancsak a helybeli plebánus szóbeli kérésre a kápláni lakás részleges szükségesség ügy, diván és 3 drb. széknek a város költségein való beszerzése iránt.

VII. 1081—903. Az 1904. évi községi közmunka lajstrom előterjesztése.

VIII. 1227—908. A helybeli m. kir. építészeti hivatal megkeresése a Gal Andras föld hasznágotól a Nagy Gyula-föld beszerzéséig terjedő járdának felemeltetése iránt.

IX. 906—903. Eger város képviselő testületének átirata.

X. 967 903. Balogh György helybeli lakos által beadott kérés illete panasz.

EI 1167—08. Dr. Wosinski István kérelme.

XII. 184—903 várm. Alispán ur 1176/903 sz. rendelkezés elkészített városi árvászáki szabályrendelet tervezet előterjesztése.

XIII. 1375—908 Csikszereda városi építési és járda szabályrendelet tervezet előterjesztése.

XIV. Az iparos tanonék iskola 1903/904. évi költségvetése.

XV. 1202—908. Molnár Lajos pénzügyigazgató nyilatkozata a házas telke mellett újonnan épített kerítés ügyében.

XVI. 1877—908. A városi adó, hási és árva pénztárnok mellé egy ellenőri állás rendezésére 600 kor. évi fizetésű.

XVII. 1877—808. A polgármester szabadság iránti kéresem.

XVIII. Időközben esetleg beadott halasztást nem tűrő ügyek.

XIX. Indítványok.

Mindjárt a napirend előtti felszólalásokból látható volt, hogy zajos ülésre van kilátás.

A városi tanács azon intézkedése okozott nagyobb zajt, a melylyel a város árva

és Márkus alapbéli adócsajnak kiadott költségeket felmónodta.

Sajátosság jelenség, hogy ép azok voltak felmónodhat, a kik talán maguk is adócsai feribb említett városi alapoknak.

A polgármester felévi jelentését helyeslőleg tudomásul vette a képviselő testület.

Az 1904. évi költségvetési előirányzat tárgyalásakor is kiört a vihar különösen azért, mert a költségvetésben mutatkozó hiány fedezésére pótdadó kivetését javasolta a városi tanács.

Hosszabb vita után sürült két kisebb tételt, nevezetesen a városi ellenőri állás szervezésére járó 600 koronás és a városi hivatalosolga fizetésének előirányzába vett 480 koronás kiadási tételt. E módosítással az 1904. évi költségvetési előirányzat azzal fogadtatott el, hogy az így is mutatkozó hiány fedezéséről, ha lehetséges, pótdadó nélkül gondoskodják a városi tanács.

Az 1901. és 1902. övöktől közmunka, tenyész, állategészségügyi alapok származásait a felhajthatlan követelések törlesztésének kimondásával szintén elfogadták.

A csikszeredai róm. kath. egyházközség terhére kirótt bírtokrendezősi költséget, valamint a kápláni laknak bebutorozására szükkegés 82 koronának kiutalását a városi tanácsnak engedélyezte a képviselő testület.

Az 1904. évi közmunka lajstromot a tanács véleménye alapján változtatlanul szintén elfogadták.

Eger város képviselő testületének az óvó és tankötelesek összeírására vonatkozó határozatát magáéval tette a képviselő testület és hasonló szellemű határozatot hozomegbizta a polgármester, hogy a m. kir. vallás és közoktatási miniszterhez köszítsen kérését és azt terjessze föl.

A városi árvaszekei szabályrendeletet valamint járdá és építési szabályrendeletek tervezetét a képviselő testület elfogadta, de a fellüvizsgálat megejtése végett bizottságot küld ki a polgármester elnöksége alatt.

Végül a régi pótdadó felhajtsa ellen elévülés czimen beadott felebbesések felett határozott a képviselő testület úgy hogy kimondotta misorint azok a pótdadók el nem évültek a így azok felhajtandók.

Az indíványok során ifj. Dávid Ignác tette meg a városi tüzoltóság szervezésére vonatkozó indíványát. A polgármester megígerte, hogy ebben a tekintetben is minden lehető meg fog tenni, sőt már tett is intézkedéseket a melyeknek az lenne a hivatásuk, hogy az elárvult és elhanyagolt városi tüzoltóság intézményét újra szervezve életre ébressze.

Ezzel a gyűlés véget ért.

HIREK.

Bucsu. Mária nevenapján tartani szokott csiksomlyói bucsu ma van. Ez az ugynevezett szép bucsuja, a mikor is a vallásos csiki örömdnyek ugyancsak ki szoktak tenni magukért. Ma is nagyon sokan jöttek le a mely körülmény közbőlben a szép ősi időjárásnak is közbőlhető egyrészt. Mi szeredáink különben baragszunk a csiksomlyói Mária nevenapi bucsura mert elorítja a szeredai bucsu jelentőségét a a városi pogácsának itteni kelendőségét teljesen kirokrossza.

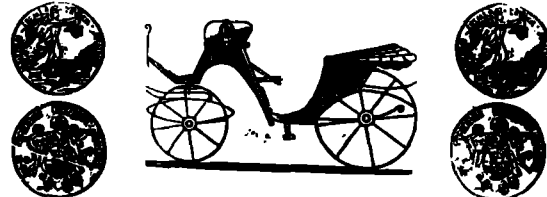
A húsz esztendő nem sokára lekerül a napi rendről. A városi tanács ép most csináltatja a járdát Nagy Gyula szegletétől — a Gal Andráé féle hűsvágó székig. Mint értesülünk a m. kir. Államépítészeti hivatal a járdá előtt elvonuló utat és árkot szabályozni fogja és a Fejér Antal a szomszédos telkek előtt elvonuló a úrköze panasz tárgyát képező árkot az ut átvágásával összekötésében hozza, hogy így az összeköttetés a m. kir. Államépítészeti hivatal H. I. I.

Csendőrség városi szolgálatban. Végzet valahára megértük azt a rit régen hangoztatunk. A Rendőrség egy fontos tevélysége a m. kir. csendőrségre lesz átruházva. Ezen

intézkedés a városra néve nagy előny — végtelen nagy előny. Hogy a csendőrök örülnek ezen újításnak, azt nem tudjuk, de hogy szükséges van ezen intézkedésre, az az egész országának meggyőződése. Nálunk, a városokban a rendőrség egy fizetelt semmi. Különlegesen bőven van, de batátságra semmi. Halakai valamire felszolitja, az a válasza: „Uram! nincsen jogom erre!” Örömmel üdvözöljük az új eszmét és óhajukkal dialalát!

Közönségünk figyelmét felhívjuk a következőkre. A m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokság 5506. h. o. számú hirdetménye a helybeli honvéd zászlóalj kezelés tiszti iródjában a hivatalos órák alatt megtekinthető, a hol is a szükséges felvilágosítással és utasítással szivesen szolgálnak. A hirdetmény egyebiránt a különböző államcsokokon elhelyezett m. kir. honvédcsepattok élelmi szükségleteinek 1904. évi január 1-től 1904. évi decembar 31-ig terjedő egy évre szolgáló biztosítása érdekeiben van kibocsátva. A biztosítás ajánlati tárgyalás útján történik. Csikszereda mint kiszolgáltatási állomáson a fent kitüntetett időben körülbelül a következő mennyiségű élelmi czikk szükségeltetik: 73.000,840 gramm kenyér adag és 123 métermáza zab. Az ajánlati tárgyalás Csikszereda állomásra néve f. évi október hó 2-án délelőtt 9 órakor tartatik meg Brassóban a m. kir. 24. honvéd gyalogsereg kezelő bizottságánál. (honvéd laktanya.)A bantápnéz — pontosan kizármitva — a szállítandó összmennyiség ajánlati ára alapján kipuhaltott értékének 50%-ából áll.

Ujbl tüzesetek. Folyó hó 9-én (szerdán) délután 4 óra tájban Csikmadfalván Meskó Jakab raktára kigyuladt és p.rrá égett. A petroleummal, szeszzel, szalonnával stb. veszelees tüzfogy anyaggal feltöltött raktár oly hatalmas lánggal égett, hogy első pillanatban mindenki azt hitte városunkban — ujbl Csiktaplocza községben van a szorencsétlenység szinhelye. Mint értesülünk Meskó Jakabnak lakóházán és boltján kívül —

László Lőrincz kovács.

kerekés, nyerges és kocsis fényező műhelye Csikszereda, Vár-utca 280. sz.

Bátor vagyok a nagyjérdemű közönség becses figyelmét felhívni

kovács, kerekés, nyerges és kocsisfényező

műhelyemre, mely már 18 éve, hogy fenn áll a helybeli piacon. Nem üres reklamákkal akarom jó hírnevem megalapítani hanem utólréghetetlen, mindenigenyt kielégítő munkával, elvállalok mindeneműt fent jelzett szakmába vágó munkát valamint javításokat. Hogy minden nemű készítmény használatban bármely helyen megdálja helyét, a mellett bizonyít ama körülmény, hogy már éremmel két isben voltam kitüntetve. A melyen tisztelt közönség pártfogását kérve

muradok aláíratos tisztelettel

László Lőrincz Csikszereda.

Sz. 8996/903. ulkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közlése, hogy az Alcaiki bank részvényirtásának új. Bálint Péter elleni 300 korona a jár iránti végrehajtási ügyében: a csikszeredai kir. törvényszék a csikszentmártoni kir. járásbíróóság területén lévő a Mennség község határára terjedő a menasági 4 számú (tjkvben 432/3 hrsz ingatlanra 1 korona. 963. hrsz. ingatlanra 8 korona. 2199. hrsz. ingatlanra 15 korona. 4493/2 hrsz. ingatlanra 3 korona. 6326. hrsz. ingatlanra 5 korona. 5881. 58-2. hrsz. ingatlanra 7 korona 6347/1 hrsz. ingatlanra 2 korona. 7389 hrsz. ingatlanra 2 kor. 8424. hrsz. ingatlanra 7 korona. 8659. hrsz. ingatlanra 21 korona. 9414. hrsz. ingatlanra 7 korona. 9957. 9958. hrsz. ingatlanra 15 kor. 10587. hrsz. ingatlanra 3 korona. 11196/2. hrsz. ingatlanra 2 korona. 12065. hrsz. ingatlanra 2 korona. 12311. 12312. hrsz. ingatlanra 6 korona. 12478. hrsz. ingatlanra 3 kor. 12895. hrsz. ingatlanra 3 kor. 13248. hrsz. ingatlanra 5 korona. 13708. 13709. hrsz. ingatlanra 13 korona. 14508. hrsz. ingatlanra 130 korona. 15908/1. hrsz. ingatlanra 20 kor. 16054. 16055. hrsz. ingatlanra 20 korona. 892 hrsz. ingatlanra 320 korona. 1303. hrsz. ingatlanra 5 korona 4032. hrsz. ingatlanra 7 korona. 4650/1. hrsz. ingatlanra 6 kor. 5441. hrsz. ingatlanra 5 korona. 6075. hrsz. ingatlanra 3 korona. 7285. hrsz. ingatlanra 2 korona. 8137/1. 8137/1. hrsz. ingatlanra 23 korona. 8506. 8507. hrsz. ingatlanra 17 kor. 8767. hrsz. ingatlanra 18 korona. 9514. 9518/1. hrsz. ingatlanra 11 kor. 10645/1. hrsz. ingatlanra 14 kor. 10971. 11092. hrsz. ingatlanra 8 korona. 11877. hrsz. ingatlanra 7 korona. 12287. hrsz. ingatlanra 8 korona. 12456. hrsz. ingatlanra 2 korona. 12612. hrsz. ingatlanra 5 korona. 12905/2. hrsz. ingatlanra 2 korona. 13684. hrsz. ingatlanra 5 korona 14394. hrsz. ingatlanra 39 korona. 14639/1. hrsz. ingatlanra 8 korona. 16001. hrsz. ingatlanra 10 korona, az odaváló 629. ez. tjkvben 1211. hrsz. ingatlanra 320 korona, odaváló 13480. hrsz. ingatlanra 2 korona ezenmel meghatározott kiküldési árban elrendelt és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi december hó 24-én ó. s. 9 órákor Csikmenaság község házáni megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldésiáronaluladatni fogiak

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 93 korona 96 fillér bnatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött közehez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bnatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszert elismervényt átszolgáltatni.

Csikszentmárton, 1903. évi augusztus hó 21 napján.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság
Dr. Szabó Alajos,
kir. albiró.

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfa-iskolája, szőlő- és borgazdasága Czegléden.

S Z Ő L Ő T

szállítok rendkívül édeset és zamatosat első rendű minőségben

POSTÁN

Horszólóbból augusztus 29-30-án kezdődőleg előtűtő Operát és Szerjű, később pedig Mészáros. Kadarka, Kivindli stb. fajokból a tel. os árak előlaze beküldése mellett az ország bármely postaiállomására bérmentve 5 kilós kosarakban 1 tet. 15 ar.-ért.

Csemegeszlóbból (piros és fehér szőlőből) szeptember 1-10-én kezdve bérmentve 6 kilónként 1 font 39 krajczár.

Muskotályból (paszettuti faj) a csemegeszlók királyi szentor szeptember 1-10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 tet. 50 k.-ért.

Ha minden a vasú 5 kilós csomagoló 17 filléres csomagoló jut, mint ha azt utánvéttel küldöm. Epen ezért postai utánvéttel szállításon nem küldök szőlőt. — Egy szállítólevéllel 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 21 fillért tartart meg a rendelők, vagyis onnyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

VASUTON

Borszólóbból 5 és 15 kilós láda és 5-10-15 kilós kosokban különként 14 krajczárért.

Csemegeszlóbból (piros és fehér szőlőből) fenti nagyságu láda és kosokban 18 krajczárért.

Muskotályból (paszettuti faj, a csemegeszlók királyi szentor szeptember 22-krájczárért.)

Az 5 és 10 kilós ládákért, valamint az 5 kilós kosaraknál is az előnyös fizetés aulynak számítottik, míg a 10 és 15 kilós kosoknál a fizetés szőlő súly lesz. számtatos és külön lesz a kos ára a rendelők területre 25-30 krajczárba elszámolva. Mindazon kosarak az elküldés után a rendelők tulajdonát képezik, azonban mint 5 jatkötűlök ideben megtörténő végett hibátlan állapotban és bérmentve újra meg újra beküldhetők.

A vasuton mindig szőlőben, időideben és mint gyorsár csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállítás idejében is 1-2 krajczárral különként. Epen azért tessenek többen összejárni és együtt 50-100 kilót is rendelni. Ha t megjelönnö egyezzerre 300-1000-2000 kilót rendel és rendelésért hetenként többször megjelölni, megfelelő engedélyben részesül.

A vasuton való küldés csak az árak előlaze része küldésnek be. Előleg nélkül rendelni engedélyben nem lehetőségek. Neműt szállítványoknál a fenti árakban a helyismeretes csomagolás, a vasúthoz vitel, a szállítólevél és a kövezetvám költsége is befoglalattik.

Fentieken kívül mindenféle gyümölcsből minden oltvány, gyümölcsfaivadoncz nima és gyökere vessző, továbbá gajtölök és akácfa is kapható. Nemkülömben enjút termelő, külön minőségű új és ó boro bordókban és palackokban. Tessék mindezekről árjegyzeket kérni.

Figyelemre méltó!

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses bizalmához fordulni mostan is ép úgy mind az előtt és kérve becses pártfogásukkal megtisztelni.

Üzletomben minden árut a legelső kézből szerzek be és így mindig a legújabb és legjobb árut árusítok azzal az elvvel, hogy „keves haszon, nagy forgalom” élénkíti az üzletet.

Becsés pártfogásuknt kérve, maradok

ulázatos tisztelettel

Székelvhyid Sándor,

női- és férfi divat-üzlete, Csikszereda.

(Üzlettem a Hut-er szállodával szemben).

FILÓ KÁROLY-né

temetkezési intézete Csikszeredában.

Ajánlja az előforduló halálesetek alkalmára dusan berendezett raktárát, mindennemű és fajta fu- és ércz utaztató koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorokban és szallagokban, szóval mindennemű czikkekbén, mely a temetéshez szükséges.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy miután a legelső gyárakkal léptem összeköttetésbe, azon helyzeibe vagyok, hogy a legjutányosabb árakban képes vagyok mindent számitni, ugy hogy a versenyképesség felülmúlhatatlan, mivel üzletem snjút házamban van, sem holt bért, sem kiszolgálásért nem fizetek, snjút magam szolgálók ki vevőimnek, snjút **gyászokcsim** van, melyet 50 korona vásárlásnál csekély díjért bocsátok rendelkezésre.

Revelatozást, díszítést is a legjutányosabban számitom. Segédkezze a hullaszükséges elhelyezésében is.

A n. é. közönség szives pártfogásit kérve, vagyok kész szolgálattal

Filó Károlyné.

Egy koronáért portómentesen küld az orvosközvetétség sorjátétkhoz egy sorjáegyotaz

Országos Sajtóiroda,
Budapest, Kemény Zsigmond-utca 11. sz.
Huzás már október 10-ée.
1840 nyeresemény. 1 főnyeresemény 40000 K.
Legnagyobb nyeresemény legkedvezőbb esetben 50000 korona.
1 korona Szerencso foll 1 sorsjegy

Csemege szőlő.
Rendkívüli édeset csakis 1-2-3 rendű minőségben mindig friss-n ezodve piros és fehér csuka muskotály (paszettuti 1000 éves) fajokból szállítok 5 kilós kosarakba postán 2 korona 80 fill. előleg beküldése ellenbe vagy utánvéttel mellett vasuton különként 44 krajczárért.

Török Sándor.
Gyoma. (Békés m.)

ALBERTFY és THEIL

műszaki és építkezési anyagok üzlete, cement- és asfalt-iparvállalat
Brassó, Kapu-utca 50. szám.

Elvállalnak minden a cement-és asfalt-ipar szakmájába tartozó munkálatokat, nyomtatásornázásokat, hidak, átvezetők, medencék, szökőkutak, nedves falak gyökeres szárazzá tételét, új építkezéseknél az alapfalak asphalittal való bevonását, épületek teljes beüvezését elsőrendű üvegtáblával, valamint teljes fürdőszobák berendezését olyan helyt is, a hol nincsen vízvezeték és közvetlen a kútból kell a vizet venni, jótállás és legjutányosabb árak mellett.

Állandó raktár:

Építkezési ozikkekben:

Asfalt tetőpép, elszigetelő lemez és asfalt, földélpapír, Carbolinum lagomba ellen, tizmentes anyagból készült tűzállóteglá és a vakolat (chamote) valamint csövek különféle átméretekben, ugyanily csövek esőmészölt cementből is díszes kerámít, cement- és porcelánlapok padlások és faburkolatoknak, üvegtáblák épületek és kirakatok részére, portland- és román-cement gyps, mennyezet nádfonal nagyban és kicsinyben.

Műszaki ozikkekben:

Víz-, szeaz-, és bőrtömítő g u m m i b ó l és kenderből, gummi gyűrők, zsinorok gömbölyű- és nyégyszögben, sűrítés ezélokra vízmentes ponyvák és takarók, kenderhevederek, asbest- és gummilemezek, réteg- és csapágylének elsőrendű géphajtó szíjak bőrből, varró- és kötőszíjak, üveg olajzó és kenő szelencék sűrített kenőcsökhöz, különféle gépolajak és gépszírok.

A Málnás fürdői téglagyár földárueitól.

Hofner és Schranz budapesti gazdasági gépgyárának főlépítőjele és raklára.

Az Erdélyi Természetes Asphaligyár képviselete.

A Gyönös és Társa könyvkereskedésébe a napokban érkeztek olvasók és imakönyvek

nagy választékban, a legegyszerűbb alaktól a legdiszesebbekig. Az árak a lehető legjutányosabbak. Ismét eladóknak nagyobb árkedvezmény. A nagyon esinos kiállítású tárgyak megtekintését ajánljuk a közönség szives figyelmébe.

Állandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapítattól
1880.

Alapítattól
1880.

KÖPFER.

Első butor és kárpitos kivitelü üzlet Brassó kapu-utca 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemü közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kiviteli üzletemre

Állandó es dusan felszerelt butor raktár, Szőnyegek, tükrök és képek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivittelig jutányos árak mellett.

Kárpitos és díszítő munkák házon kívül is eszközöltetnek. Butorok esomagolása és szállítása elvállaltatik.

Világi megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Nyomatott a kiadóulajdonos Gyönös és Társa könyvnyomdájában, Csikszeredában.

Pendkívül olcsó árak mellett.

Egyen nagy forgalom kevés haszon.